

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 sierpnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Lamparska
Sędziowie:	SSA Agnieszka Piotrowska SSA Tadeusz Nowakowski (spr.)
Protokolant:	Katarzyna Rzepecka

po rozpoznaniu w dniu 17 sierpnia 2012 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **A. J. (1)**

przeciwko **Spółdzielni Mieszkaniowej w O. ul. (...)**

o uchylenie uchwały

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu

z dnia 15 maja 2012 r. sygn. akt I C 653/11

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwo oddala i zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej 180 zł kosztów postępowania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej 335 zł kosztów postępowania apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 maja 2012 r. Sąd Okręgowy w Opolu uznał uchwałę Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej w O. podjętą na posiedzeniu w dniu 26.10.2011 r. o następującej treści: „Rada Nadzorcza obciąża Prezesa Zarządu A. J. (1) kosztami sądowymi oraz kosztami odszkodowania za utratę pracy dla pana R. W. (1), przyznanymi przez Sąd Okręgowy w Opolu, w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia. Łączną kwotę obciążenia oraz termin uiszczenia tej kwoty określa załącznik nr 12 do protokołu” za nieważną i orzekł o kosztach postępowania.

Sąd ten ustalił, że pozwem z 28.06.2010 r. R. W. (1) wystąpił przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej w O. o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenia mu przez pozwaną Spółdzielnię warunków pracy i płacy dokonanego pismem z 21.06.2010 r. oraz o nakazanie pozwanej zatrudnienia go na dotychczasowych warunkach wynikających z umowy z dnia 21.11.1988 r.

Sąd Rejonowy w O. wyrokiem z dnia 01 lutego 2011 r. przywrócił R. W. (1) do pracy na dotychczasowych warunkach i zasądził od Spółdzielni na jego rzecz 5.618 zł wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, a także zasądził na rzecz R. W. koszty procesu w kwocie 3.370,80 zł.

Sąd Okręgowy w Opolu po rozpoznaniu apelacji pozwanej Spółdzielni wyrokiem z 19.05.2011 r. apelację tę oddalił.

Dnia 26.10.2011 r. odbyło się posiedzenie Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej w O.. W porządku obrad rozpatrzono wnioski A. K. o obciążenie Prezesa A. J. (1) kosztami odszkodowania prawomocnie zasądzonych R. W. wraz z kosztami procesu. Jako podstawę obciążenia wnioskodawca wskazał brak podstaw do wypowiedzenia umowy o pracę R. W..

Po dyskusji Rada Nadzorcza podjęła uchwałę przytoczoną w sentencji wyroku. Na 10 osób głosujących oddano 9 ważnych głosów. 5 było za uchwałą, 2 przeciw i 2 wstrzymujące się.

W załączniku nr 12 do protokołu z tegoż posiedzenia Rady Nadzorczej zamieszczono zapis określający kwotę obciążenia Prezesa A. J. wysokości 8.988 zł.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że powództwo o ustalenie nieważności tej uchwały zasługiwało w pełni na uwzględnienie. Przytoczył przepis art. 42 ustawy Prawo spółdzielcze wskazując, że § 2 tegoż artykułu stanowi, że uchwała sprzeczna z ustawą jest nieważna. Powyższy przepis dotyczy także uchwał Rady Nadzorczej.

Następnie przywołując przepis art. 46 ust. 1 Prawa spółdzielczego Sąd ten wywnioskował, że rada nadzorcza spółdzielni jest jedynie organem kontrolnym i nadzorującym, a uprawnienia o charakterze stanowiącym tzn. do podejmowania uchwał normatywnych przysługują jej wyłącznie w określonych w ustawie wypadkach. Ponieważ Rada Nadzorcza Spółdzielni podjęła uchwałę przekraczając granice swego działania, to naruszyła prawo, a uchwała podjęta niezgodnie z ustawą jest bezwzględnie nieważna (art. 58 § 1 k.c.). W ocenie tego Sądu w żadnym z zapisów art. 46 Prawa spółdzielczego ustawodawca nie przyznał radzie nadzorczej uprawnienia do podejmowania decyzji w sprawie obciążania członka zarządu odpowiedzialnością odszkodowawczą wobec spółdzielni.

Sąd Okręgowy uznał zatem, że błędna jest interpretacja zapisów art. 46 i 58 Prawa spółdzielczego prezentowana przez stronę pozwaną w rozpoznanej sprawie. Dopiero wyrok wydany po wszczęciu odrębnego procesu przeciwko Prezesowi A. J., w którym zadaniem sądu byłoby ustalenie czy zostały spełnione ustawowe przesłanki do przypisania mu odpowiedzialności odszkodowawczej mógłby stanowić podstawę uchwały odpowiedniego organu spółdzielni (ale nie rady nadzorczej).

Wyrok ten zaskarżyła strona pozwana. W apelacji zarzuciła:

- naruszenie prawa materialnego, a to art. 46 ust. 1 Prawa spółdzielczego przez niewłaściwą jego wykładnię przez przyjęcie, że do kompetencji rady nadzorczej nie należy reprezentowanie spółdzielni wobec członków jej zarządu w sporze o odszkodowanie i podejmowanie uchwał w tym przedmiocie; art. 58 Prawa spółdzielczego przez niewłaściwą jego wykładnię przez przyjęcie, że do kompetencji rady nadzorczej nie należy reprezentowanie spółdzielni wobec członków jej zarządu w sporze o odszkodowanie i podejmowanie uchwał w tym przedmiocie; art. 58 k.c. przez niewłaściwe jego zastosowanie i przyjęcie, że uchwała rady nadzorczej była bezwzględnie nieważna jako sprzeczna z prawem.

Wskazując na powyższe wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa, względnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia kosztów postępowania.

Powód w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny po uzupełnieniu materiału dowodowego przez dopuszczenie dowodu ze statutu pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej w O., zważył co następuje:

Apelacja jest uzasadniona. Trafne są zarzuty skarżącej błędnej wykładni przez Sąd Okręgowy przepisów art. 46 i 58 Prawa spółdzielczego i w konsekwencji niewłaściwie zastosowanie art. 58 k.c.

Ma rację skarżąca, że kluczową kwestią w rozpoznawanej sprawie jest to, kto reprezentuje spółdzielnię wobec członka zarządu w sporze o naprawienie szkody, którego podstawą jest art. 58 Prawa spółdzielczego.

Jak słusznie konstatuje skarżąca odpowiedź na to pytanie daje art. 46 § 1 pkt 8 Prawa spółdzielczego. Bowiem jak wynika z tego przepisu rada nadzorcza podejmuje uchwały w sprawach czynności prawnych dokonywanych między spółdzielnią a członkiem zarządu oraz reprezentuje spółdzielnię przy tych czynnościach. Jest to wyjątek od zasady, że to zarząd reprezentuje spółdzielnię. Ten wyjątek dotyczy też sporu między członkiem zarządu a spółdzielnią na tle jego odpowiedzialności odszkodowawczej wobec spółdzielni (także przy zastosowaniu art. 58 Prawa spółdzielczego).

Trudno sobie wyobrazić, aby spółdzielnię w tego rodzaju sytuacji reprezentował zarząd (członek zarządu) skoro spór dotyczy odpowiedzialności członka czy też członków zarządu. Scedowanie w tej sytuacji reprezentacji spółdzielni na radę nadzorczą jest rozwiązaniem oczywiście uzasadnionym.

Trafnie przywołuje skarżąca uchwałę SN z 6.04.1988 r. w sprawie III CZP 17/88 (OSNC 1989, Nr 9, poz. 135), gdzie Sąd Najwyższy słusznie dostrzegł, że według art. 46 § 1 Prawa spółdzielczego do zakresu działania rady nadzorczej spółdzielni należy m. in. podejmowanie uchwał w sprawach czynności prawnych dokonywanych między spółdzielnią a członkiem zarządu tej spółdzielni oraz reprezentowanie spółdzielni przy tych czynnościach, przy czym do reprezentowania spółdzielni wystarczy dwóch członków rady przez nią upoważnionych (pkt 8). Unormowanie takie oznacza konieczność podjęcia uchwały przez radę nadzorczą spółdzielni we wszystkich sprawach obejmujące czynności prawne w których występują zarząd spółdzielni po jednej i członek jej zarządu po drugiej stronie.

We wszystkich sprawach oznacza, że katalog tych spraw nie jest ograniczony przedmiotowo do zakresu działania rady nadzorczej określonej w art. 46 § 1 pkt 1–7, art. 39 § 2 pkt 1, art. 39 § 5, art. 50 § 1, art. 56 § 1 Prawa spółdzielczego itd. tak jak to błędnie ujął Sąd Okręgowy.

Przepis ten należy odczytywać w zakresie podmiotowym czyli każdej relacji między zarządem spółdzielni, który kieruje działalnością spółdzielni (patrz art. 48 i 54 Prawa spółdzielczego) a członkiem jej zarządu. Do tych czynności prawnych należy np. przydział lokalu mieszkalnego na rzecz członka zarządu danej spółdzielni (jak w cyt. uchwale), zawarcie i ustalenie warunków dzierżawy lokalu użytkowego, itp., ale także w zakresie podejmowania uchwał przez radę nadzorczą w tych sprawach, których przedmiotem jest spór między spółdzielnią a członkiem zarządu o odszkodowanie.

Błędne jest stanowisko Sądu pierwszej instancji, że reprezentowanie spółdzielni w sporze o odszkodowanie od członka zarządu spółdzielni ogranicza się wyłącznie do wytoczenia powództwa przeciwko członkowi zarządu. W takiej sytuacji reprezentowanie spółdzielni dotyczy wielu czynności np. wezwania do zapłaty, propozycji ugody, zawarcie ugody, udzielenie pełnomocnictwa procesowego. Jako organ kolegialny rada nadzorcza spółdzielni wyraża swoje stanowisko w formie uchwały.

Będąca przedmiotem tego procesu uchwała Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni wyrażała jej stanowisko co do dochodzenia odszkodowania od członka zarządu. Jest to zatem sfera reprezentacji spółdzielni w sporze z członkiem zarządu o odszkodowanie. Nie można zatem jak to uczynił Sąd Okręgowy odmówić radzie nadzorczej uprawnienia do podejmowania takiej uchwały. Wydaje się, że Sąd pierwszej instancji potraktował podjętą uchwałę jakby stanowiła tytuł egzekucyjny, bowiem swoje rozważania kończy uwagą, że uchwała o zobowiązaniu do naprawienia szkody członka zarządu mogłaby zostać podjęta dopiero po przesądzeniu przez sąd powszechny o odpowiedzialności odszkodowawczej członka zarządu.

W świetle powyższych rozważań nie jest to pogląd słuszny. Po prawomocnym wyroku rada nadzorcza mogłaby ewentualnie podjąć uchwałę o nieegzekwowaniu należności od członka zarządu, co wydaje się wysoce wątpliwe, a nie o jego odpowiedzialności skoro została już przesądzona. Taka uchwała „po fakcie” nie miałaby żadnego racjonalnego uzasadnienia.

Reasumując stwierdzić należy, że rada nadzorcza spółdzielni w ramach uprawnień wynikających z art. 46 § 1 pkt 8 Prawa spółdzielczego (Dz. U. z 2003, Nr 188, poz. 1848 tekst jedn. z późn. zm.) może podjąć uchwałę o dochodzeniu odszkodowania od członka zarządu spółdzielni, bowiem należy to do sfery reprezentacji spółdzielni przy czynnościach prawnych, w których występują zarząd spółdzielni po jednej i członek jej zarządu po drugiej stronie. Podjęcie uchwały w tych relacjach podmiotowych nie może być dla oceny jej ważności ograniczone przez określony w art. 46 § 1 Prawa spółdzielczego i pozostałych przepisach tej ustawy przedmiotowy zakres działania rady nadzorczej.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok i powództwo oddalił (art. 386 § 1 k.p.c.).

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego uzasadnia przepis art. 98 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

MR